

Sammanfattning

Fråga om tillämpning av den s.k. tvåmånadersregeln i anställningsskyddslagen. Arbetsdomstolen har funnit att en arbetsgivare, som grundat ett avskedande på att arbetstagarens handlande utgjort brottslig gärning, har haft rätt att avvakta lagakraftvunnen dom i brottmålet. Den omständigheten att avskedandet skett tidigare medför inte att tvåmånadersfristen skall räknas från annat tidpunkt.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2007-04-25
StockholmDom nr 43/07
Mål nr B 120/06**KLAGANDE**

U.E., i ÅHUS

Ombud och rättshjälpsbiträde: advokaten Birgitta Lind, Advokat Birgitta Lind AB, Fleminggatan 21, 112 26 STOCKHOLM

MOTPARTStaten genom Högskolan Kristianstad, 202100-3195, Elmetorpsvägen,
291 88 KRISTIANSTADOmbud: advokaten Gustaf Dyrssen, MAQS Law Firm Advokatbyrå AB,
Box 7009, 103 86 STOCKHOLM**SAKEN**

tillämpning av den s.k. tvåmånadersregeln i anställningsskyddslagen

ÖVERKLAGAD DOMKristianstads tingsrätts mellandom den 29 november 2006 i
mål nr T 1371-05

Tingsrättens dom, se bilaga.

U.E. har yrkat att Arbetsdomstolen med ändring av tingsrättens dom skall förklara att bestämmelserna i 7 § fjärde stycket och 18 § andra stycket anställningsskyddslagen medför att staten har förlorat sin rätt att som grund för avskedande eller uppsägning åberopa de omständigheter som staten hänfört sig till i målet.

Staten genom Högskolan Kristianstad (staten) har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Arbetsdomstolen har med stöd av 4 kap. 15 § andra stycket lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister avgjort målet utan huvudförhandling.

Parterna har till stöd för sin talan åberopat samma grunder och till utveckling av sin talan anfört i allt väsentligt detsamma som vid tingsrätten.

U.E. har tillagt följande. Det har mer än två månader före underrättelsen om avskedandet stått klart för staten att han medgett de faktiska förhållandena som låg till grund för åtalet mot honom. Det som då återstod var endast den straffrättsliga bedömningen av handlingarna. Det är ostridigt att staten vid tidpunkten för avskedandet inte kunde bedöma om de handlingar han dömts för i tingsrätten var brottsliga eftersom domen inte hade vunnit laga kraft. Staten måste ha ansett att hans agerande var grund för avskedande även om han senare hade blivit helt frikänd. Det har således inte varit fråga om något avvaktande av en lagakraftvunnen dom i brottmålet och därmed inte heller om att hans olika ekonomiska transaktioner skulle vara brottsliga.

Staten har tillagt följande. Grunden för avskedandet var de gärningar utgörande grovt skattebrott m.m. som varit föremål för tingsrättens prövning. Det var inte handlingarna i sig som lades till grund för avskedandet utan det faktum att de bedömts som brottsliga. Eftersom staten inte rimligen kunde överblicka de straffrättsliga konsekvenserna av de aktuella gärningarna skall fristen räknas från tidpunkten för lagakraftvunnen dom. Detta ändras inte av det faktum att staten valt att tidigarelägga avskedandet. Det är ostridigt att staten i vart fall genom tingsrättens dom, som staten fick del av senast efter juluppehållet 2005, har medvetandegjorts om såväl sakförhållandena som att U.E. medgett de faktiska förhållandena.

Domskäl

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Som tingsrätten påpekat i sina domskäl har Arbetsdomstolen i ett flertal avgöranden prövat frågor om tillämpningen av den s.k. tvåmånadersregeln i anställningsskyddslagen. Här kan t.ex. nämnas AD 2005 nr 107 samt AD 2006 nr 123 med där gjorda hänvisningar till ytterligare rättsfall.

I likhet med tingsrätten konstaterar Arbetsdomstolen att den straffrättsliga bedömningen i brottmålet, där U.E. förnekat att han gjort något brottsligt, har varit långt ifrån självklar. Arbetsdomstolen delar vidare tingsrättens bedömning att staten, som grundat avskedandet på att gärningarna som prövats i brottmålet utgjort grovt skattebrott m.m., haft rätt att avvakta lagakraftvunnen dom i brottmålet samt att den omständigheten att staten valt att avskeda tidigare inte medför att tvåmånadersfristen skall räknas från annan tidpunkt.

Vad som förekommit i Arbetsdomstolen föranleder således inte någon annan bedömning än den tingsrätten gjort. Tingsrättens mellandom skall därför fastställas.

Domslut

1. Arbetsdomstolen fastställer tingsrättens mellandom.
2. Arbetsdomstolen fastställer ersättning enligt rättshjälpslagen åt Birgitta Lind för det biträde hon lämnat U.E. i Arbetsdomstolen till tjugotretusensjuhundra sextio (23 760) kr, varav 19 008 kr för arbete och 4 752 kr för mervärdesskatt.
3. Det åligger tingsrätten att efter målets återupptagande pröva frågan om skyldighet för part att utge ersättning för motparts rättegångskostnad i Arbetsdomstolen eller kostnad för motparts allmänna rättshjälp där.

Ledamöter: Inga Åkerlund, Sören Öman, Eva Plogeus, Bengt Huldt, Agnes Günther, Susanna Gideonsson och Bo Almgren. Enhälligt.

Sekreterare: Ulrika Björne

Bilaga

Tingsrättens mellandom (ledamot: Lars Lindblad)

BAKGRUND

U.E. har innehaft en adjunktstjänst i juridik på heltid på högskolan i Kristianstad. Den 17 december 2004 dömdes han till fängelse för skattebrott m.m. av Kristianstad tingsrätt (mål B 583-03). Hovrätten över Skåne och Blekinge ändrade i sin dom den 26 juni 2006 tingsrättens domslut i vissa delar. Denna dom har av U.E. överklagats till Högsta domstolen och har således inte vunnit laga kraft. Personal och ansvarsnämnden vid högskolan Kristianstad kallade U.E. till överläggning angående ärendet om avskiljande från anställning. Högskolan underrättade därefter den 19 april 2005 U.E. om det tilltänkta avskedet. U.E. erhöll besked den 20 juli 2005 om anställningens upphörande genom avsked.

YRKANDEN OCH GRUNDER M M

U.E. har yrkat att avskedandet skall ogiltigförklaras eftersom det grundas enbart på omständigheter som arbetsgivaren vid tidpunkten för avskedandet känt till i mer än två månader. I andra hand har han gjort gällande att det inte föreligger avskedandegrund eftersom han inte grovt åsidosatt sina åligganden gentemot arbetsgivaren. Vidare har han yrkat att Högskolan Kristianstad skall förpliktas att återinsätta honom i tjänsten, samt att Högskolan skall förpliktas utge ekonomiskt och allmänt skadestånd.

Staten har bestritt käromålet och hävdar att det förelegat grund för avsked samt att rätten att skilja U.E. från hans tjänst inte försuttits.

Tingsrätten har beslutat att genom mellandom avgöra frågan om den s k tvåmånadersregeln medfört att staten inte ägt rätt att avskeda U.E.

U.E. har i huvudsak anfört: I vissa fall kan arbetsgivare vinna klarhet om omständigheter genom en intern utredning. Samtliga de omständigheter på vilka avskedandet grundats har varit utredda och kända för Högskolan Kristianstad i vart fall senast den 19 april 2005. Högskolan har därmed försuttit möjligheten att åberopa dessa omständigheter som avskedandegrund.

Staten har anfört: Avskedandet grundades på de gärningar, utgörande grovt skattebrott m.m. som varit föremål för Kristianstads tingsrätts prövning. Tvåmånadersfristen bör i detta fall räknas från en lagakraftvunnen dom. Att man har valt att avskeda tidigare innebär inte att fristen ändras och skall anses försuttet.

DOMSKÄL

Enligt 18 § andra stycket anställningsskyddslagen får ett avskedande inte grundas enbart på omständigheter som arbetsgivaren har känt till mer än två månader innan underrättelse lämnades enligt 30 § anställningsskyddslagen eller, om någon sådan underrättelse inte lämnats, två månader före tidpunkten för avskedandet. Motsvarande bestämmelse för uppsägningsfallen finns i 7 § fjärde stycket samma lag. En sådan underrättelse om avskedande har ostridigt lämnats den 19 april 2005. Parterna i målet är däremot oense om vid vilken tidpunkt som tvåmånadersfristen skall anses ha börjat löpa i detta fall. Enligt U.E. har fristen i vart fall börjat löpa från den 17 december 2004, när Kristianstads tingsrätts dom meddelades. Staten har hävdad att fristen först skall börja löpa i och med lagakraftvunnen dom.

Arbetsdomstolen har i ett flertal avgöranden prövat den frågan som är föremål för mellandomen. Som huvudregel har Arbetsdomstolen uppställt principen att arbetsgivaren har rätt att avvakta lagakraftvunnen dom i brottmålet. I det fallet då arbetstagaren förnekar ett misstänkt brottsligt förfarande torde nämligen arbetsgivaren endast i undantagsfall ha möjlighet att genast överblicka omständigheterna på sådant sätt att tvåmånadersfristen börjar löpa när händelsen inträffar. I vissa situationer torde det dock vara möjligt för arbetsgivaren att genom en intern utredning få klarhet i omständigheterna långt innan ett eventuellt brottmålsförfarande avslutas. I sådana situationer torde arbetsgivaren, om han väljer att åberopa händelsen som sådan grund för avsked, inte kunna avvakta en lagakraftvunnen dom. Enligt tingsrättens uppfattning har den straffrättsliga bedömningen i det aktuella brottmålet mot U.E. varit långt ifrån självklar. Det har varit fråga om ekonomiska brott såsom skattebrott, urkundsförfalskning och bokföringsbrott. På grund härav har staten haft rätt till att avvakta utgången i brottmålet innan avskedandet görs. Att staten valt att tidigarelägga avskedandet medför inte att tvåmånadersfristen skall räknas från annan tidpunkt. Staten har därför inte förlorat sin rätt att avskeda eller säga upp U.E. på grund av bestämmelsen om tvåmånaders fristen. U.E:s invändning härom skall därför lämnas utan bifall.

Det är lämpligt att denna mellandom får överklagas särskilt. I avvaktan på att mellandomen vinner laga kraft skall målet i övriga delar vila.

DOMSLUT

Bestämmelserna i 7 § fjärde stycket och 18 § andra stycket lagen (1982:80) om anställningsskydd medför inte att staten förlorat sin rätt att som grund för avsked eller uppsägning åberopa de omständigheter som staten hänfört sig till i målet.